

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in 8 Arist. de physica auscultatione libros - Cod. Ettenheim-Münster 271

[S.l.], [18. Jahrh.]

Qvaestio 3tia

[urn:nbn:de:bsz:31-129411](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129411)

uoluntatem in fallibilibus hunc sicut, in gradibus, numerari in
 diuersis, quare in re tam graui suspirari aut
 praecipere iuxta iudicium, praesertim quod
 scilicet huiusmodi sicut, non culpa carabit, et ubi
 nam leuiores tantum. q. 3. de casu in coi.

QVAESTIO XXXI DE CAUSIS IN COMMUNI

Nota quae Absoluens hanc materiam de causis. In quibus q. in qua
 nonis huiusmodi prima agat, de quid sit causa, et quae uari
 diuisionem et ubi, in sita de causa materiali, in tertia de finali,
 quoniam huiusmodi in quarta de efficiencia, in quinta de diuersis
 in sexta de cadis per accidens, in septima
 et ultima de casu et fortuna. a. prima
 quid sit causa.

ARTICULVS I MVVS quid sit causa

Nota quae Conclio prima, causa est principium
 definitio per se in se hunc esse in aliud, ita suar. d. 12.
 qua talis est metaph: sec. 2. a. q. 1. de primo principio
 causa est principium generis. sicut per se excluduntur causa
 principium per accidens ut. musc. et respectu ad hunc. sicut
 de. in se hunc per accidens ut. musc. et respectu ad hunc. sicut
 in aliud.

Si mixtus, id est sans esse cum dependia a
 principio, ut quod remouant. prius a causis
 catasari principiis, a quibus principiata quod
 procedunt, ut a pura montis mons, a quibus
 principis uia uia, non tunc stant. Sed ad
 remouendas quod non, si ne quibus non, qua
 tang nullum habent positum mixtum in
 essentia, talis est in cala facta manum quod
 proximo esse dem. Tertio ad excludendum
 relationum habet, a quibus licet relatas gen
 deant, non tunc per insuluum. Sicut quod
 tunc in aliud quod ega nihil est ead sui quod
 sig proprie logno, et ad ega, nec ali
 am uari dependit a seipso, sed quod
 habet semp esse distincta, uel realiter
 distincta, uel modaliter a caelo. Sed per
 aliud, illigif esse, hinc licet in ss. Trini
 tata coicat esse silio, et silig cum gata
 coicat esse spu s., nec tunc gatas est silij,
 nec gatas cum silio, est ead spu s. quod
 quod nec silig, nec spu s. sint esse, ab
 dem n. esse inuoluit imperfectionem, quod non uoluit
 in deum. Tertio per aliud illigif esse distinctum
 sive esse, aut subitan distinctum esse per
 quod itasum excludunt personae distinctae.

Nota a causis
 per se exclu
 di egas per
 accidens ut
 quod musicu
 ra spactu ad
 si esse.

Nota exclu
 di quod ad
 est caus, cas
 horagi prin
 cipis, a
 quibus prin
 cipata quod
 procedunt
 non tunc in
 stant.

Nota hic
 excludi ss.
 tri edem
 quia eadum
 esse in uoluit
 imperfectionem
 quod non cadit
 in deum.

Illig inuoluit
 imperfectionem

138
Nota distinctiones habent eandem numerum, substantiam ac naturam
qui à causa indivisibilis.

Definitio hinc
SS. Trinitatis. **Conclio** sta, tria in unum in causa prioris

Nota tria in unum in causa, primo ratio caecandi, q. ipsam causam in actu prioris habet, ac si ea vis, seu facultas caecandi. ratio à causa, seu causalitas, q. si ea actu caecandi, sicut alio cursu, sicut in fluxu caecae, quo scilicet causalitates. habet eam cum essentia benedicturq. caecationem resultantem ad in actu sicut. ratio, à relatione resultans ad causalitatem, q. sequitur ipsam causalitatem posteriori, et multo magis ratio caecandi, hanc aliqui dicunt esse ipsam causalitatem, de quo in sequentibus.

Dubium quod
nisi sit id
causa in actu prioris
habentis auctorem.

Dubium hic à q. si id, q. est causa con-
stituta in actu prioris, de quo sit.

Nota q. **Conclio** sta, id. pars q. essentialiter et
in actu prioris causa q. virtus, cuius, ac
causa q. facultas in tria rati, et ut alij dicunt rati,
causa q. virtus
in tria rati.

quidam transcendentalis, ita Mend. dispo-
sitionis s. sec. 2. probat priora pars, q. id
causa q. virtus in actu prioris, et quoad essen-
tiam q. à radice fundamentalis causalitatis, ac
habet, sed hanc facultatem, à radice fun-
damentalis, actualis causalitatis, q. pars eam
q. virtus, causa in actu prioris. p. m. q. pars
rati sicut potens, aliter causalitatem q. pars id
q. virtus in actu prioris causa, sed pars radice

sunt amentales sicut sic potens, et ex suapte
 complet ad elicendum in causalium secluso
 de alio licet, ut in actum exeat, aliam,
 quivaf, igitur per radicem fundamentalem
 gubitu in actu proprio. sicut probat, aut casu
 gubitu in actu proprio per dicitam facultatem,
 aut per causalium, aut per rationem resultantem,
 tam aliud assignari non potest, non per causalium,
 quia causa propria gubitu, est in actu completo
 quem sequatur causalitas. proprio non est esse,
 siue causa rei, quam operari, siue ipsa
 operatio. sicut non per relationem obiecti
 rationem, quia haec est posterior ipsa causalitate
 igitur per facultatem intrinsecam gubitu. Probatur
 ista pars conclusionis, si istam facultatem
 respicit transcendentalem, quia respicit transcen-
 dentalis est talis entitas, tunc modo dicitur
 et satione citata, et ita dicitur et a gubitu
 bilitate huius sui, ut si huius est in gubitu
 bilis, tum etiam ipsa entitas, quod respicit
 transcendentalis est in gubitu, tum quod
 essiam, quam quoad existiam, sed virtus
 causalium est talis entitas, cuius gubitu
 dicitur et a gubitu huius, siue actus sui, igitur
 est respicit transcendentalis. per illius entitatis

Nota res.
 per hunc trans-
 cendentalem
 ita dicitur,
 dicitur a gubitu,
 bilitate huius
 sui, ut si
 huius est in
 gubitu, aut
 am ipsa
 entitates,
 sat in gubitu
 bilitis.

239. possibilitas neganda, si possibilitate tunc tui
positio, qd tunc eiqz inpossibilis est, inpossi-
caretur, tunc etiam ipsa virtus inpossi caret,
atque si alij implicaret, siue inpossibilis est

tunc ues quonij caetera implicaret qd. pr.
Nota tenet. illa res implicat care dr. q. si gona tanq
tam dicitur inpossibilis, sequitur duas, q. traditorias esse
nata tanq. possibilis, sequitur duas, q. traditorias esse
sibi, et alij simul ueras, at si gona uis caetera tan-
duas q. dicitur
rias simul
est ueras
lis, sequitur duas gratias esse ueras qd. pr.
sagraf ab eadem uirtute aliquem actum
produci potest, et si posse potest, q. esset
uis productiva alij, si potest, q. inpossi-
bilis est alij producendo, q. sequitur a uirtu-
te produci si potest, impossibile n. e. id est
produci, siue esse n. potest

Obiectio **Dices** primo sagraf ex deo caetera
gatum esse caam sily, q. sequitur filium esse
cream, et si deum, q. dicitur si deo ab om-
nabile. probat sagraf, q. gatas a gnatu
ipsum per se influens esse in aliud, q. dicitur
Responsio. caa sily, q. negando sagraf, ob eam in
prima gatione uerij alicui allatas, ad pro-
ductum. q. negando ans, gatas n. producendo
filium, si conat aliter, siue nam distinctam

a sua nat, sed eandem numero. *st. b. l. g.*
 n. h. l. suum i. e. s. i. n. d. n. a. m. d. e. g. e. n. d. a. n. t. e. r. a. g. g. -
 h. o. c. h. o. c. e. x. u. i. t. u. t. a. s. i. u. e. m. i. s. t. u. t. a. m.
 aliquam patris, alias etiam ipsa nat patris
 d. e. g. e. n. d. a. n. t. a. b. i. l. l. a. u. i. t. u. t. a. s. c. u. m. s. i. t. e. a. n. d. e. m.
 nat patris q. e. s. i. l. i. j. i. n. d. i. v. i. n. i. s. T. e. r. t. i. o.
 patris n. e. n. a. t. p. r. i. o. r. p. r. o. d. u. c. t. i. o. s. i. l. i. j. , a. d.
 e. a. d. S. e. b. a. l. e. a. p. r. i. o. r. n. a. t. a. p. r. o. d. u. c. t. i. o. , s. i. u. e.
 c. a. l. i. t. a. t. a. s. u. a. p. r. o. d. u. c. t. i. o. a. t. i. a. m. s. u. o. a. t. t. e. n. e. n. t. i.
 i. o. i. p. h. l. o. r. u. m. n. a. m. d. e. l. M. a. n. d. o. q. u. a. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. n. a. t. u. r. e.
 n. a. t. e. , r. e. i. e. s. s. e. n. t. i. a. , q. u. a. m. i. d. , q. u. o. d. a. b. e. s. s. e. n. t. i. a. ,
 p. r. o. c. e. d. i. t. n. a. t. u. r. e. , q. u. o. d. a. t. i. a. m. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. n. a. t. e. e. s. s. e. n. t. i. a. p. r. o. d. u. c. t. i. o. n. i. s.
 e. a. d. , q. u. a. m. p. r. o. d. u. c. t. i. o. , e. t. m. u. l. t. i. m. a. j. o. r. i. s. q. u. a. m. p. r. o. d. u. c. t. u. m. , s. i. u. e. c. a. l. i. t. a. t. e. m. , p. a. t. e. r. a. i. n. s. s. i. s.

Hicest q. u. a. t. e. s. d. e. g. e. n. d. a. n. t. i. u. m. u. e. r. b. o. o. b. i. e. d. i. a.
 specialitas, et in n. a. t. u. r. a. i. n. u. e. r. b. o. s. e. c. e. *Nota axioma*
 liter, actiones n. a. t. u. r. a. e. , i. n. t. e. r. a. x. i. o. m. a. *theologicum,*
actiones ad
extra t. h.
trinitate
coies e. a.
 Schol. sunt t. h. i. n. t. r. i. n. i. t. a. t. i. c. o. i. e. s. , q. u. o. d. d. e. g. e. n. d. a. n. t. i. u. m. u. e. r. b. o. o. b. i. e. d. i. a.
 d. e. g. e. n. d. a. n. t. i. u. m. i. n. t. e. r. a. x. i. o. m. a. , a. l. i. a. s. s. p. e. c. i. a. l. i. t. a. t. e. m. ,
 t. a. t. e. i. n. u. e. r. b. o. c. a. t. a. s. h. u. a. t. a. s. . R. e. s. p. o. n. s. i. o. n. i. s. c. u. m. M. a. n. d. o. R. e. s. p. o. n. s. i. o. n. i. s.
 loco i. t. e. r. a. d. d. e. g. e. n. d. a. n. t. i. u. m. u. e. r. b. o. , s. i. u. e. s. u. g. g. e. r. e. n. t. i. a. m. u. e. r. b. o. t. a. n. q. u. a. m. a. p. r. i. o. r. i. n. a. p. o. s. t. e. r. i. o. r. i. n. e.

Obiectio. ¹³⁴ **P**ices tartarum caeruleum quod dicitur non dicitur
 det per se quod male dicitur caeruleum id est a quo
 dicitur alio, sicut dicitur. Probatur autem id
 quod dicitur in uno quodam ore in caeruleo vel
 quorum est sub eo ore tartarum dicitur et
 istis aliqua non dicitur a primo sub eo
 ore, quod sunt candores et primum sub ore
 coloris, et lux prima et tunc, sub ore et
 tunc sensibilis, et tunc nesci ab ista luce
 odis et tunc sensibilis, nesci ab illo

Responsio. colore tartari dicitur. Et cum con:
 2. l. q. v. a. 2. N. autem, ad probandum id
 quod dicitur in ore caeruleo est in candore
 sicut in tartarum. N. et qui a primum
 ore candore non dicitur tartarum. N. a
 primo in ore candore esto, et N. C. sicut
 primo in ore candore alio, id est a quo
 dicitur aut odis caeruleo efficiantur.

ARTICULVS ZHVS.

DE principia causarum diuisione H

Notandum est quod non eadem aliquid ²⁴⁰⁻¹ Nota voca
 sumi anglice pro omni principio, ut supra dicitur. ^{causa sumi}
 tum in ratione ut dicitur pro solis et unius ^{aliquid late}
 galis quatuor generibus causarum, aliquid dicitur. ^{aliquid dicitur}
 hinc in pro sola sine, uel pro sola ^{pro vi gen.}
 causa efficiente, prioris non, supposito non ^{causa}
 glorio, posteriora s. Aug. l. 43 q. 28. ^{stricto pro}

Notandum est, causalium aliquid ^{causa}
 non distinguuntur a causa materialiter accepta ^{causa}
 eiusque uirtute causalium.

Notandum tertio, in auctore numero
 rum causarum a philosophis fuisse assignatum,
 cum alij hanc ad miserint efficientem, alij se,
 naturam hanc, alij solam materiam, pro causa
 rum naturalium, alij denique materiam, et ad
 efficientem, quibus nulli solam adiacent.

Conclio primas quatuor sunt causa ^{Nota, quatuor}
 rum genera, ad quae comode reuocari possunt ^{causarum}
 quaecumque aliquid non uocari possunt eadem. ^{genera, ma-}
 materialis, solalis, efficiens, et finalis. ita ^{lis causa, fina-}
 Aristoteles l. 2. phys. textu 28. et 29. et ^{lis efficiens}
 recentiores passim probat gelis. hoc ^{solalis, ad que}
 sunt genera causarum rei naturalis, quod sunt ^{obseruanda,}
 natura ad productionem rei naturalis, sed ^{confer}
 quatuor sunt natura, quod s. m. quoad sin- ^{confer}
 gula. quod sit de nouo. in effectibus

271. nihil n. potest esse ipsum productum. Nota, quae adficiens, si ad adficiens dicitur, tunc necesse est hanc conditionem dabitur, hoc est, causa materialis, quae quatuor casus naturalis adficiens, nihil potest producere suum generum quod dicitur, ex nihilo, sed ex praesupposito subiecto, et non, illud, arca n. d. potest naturaliter, quod si producit ab alio gradu, uti vera producit necesse dicitur, adficiens, si hanc subiecto, quod est materia, praeterea cum materia, si materia, si illa quod dicitur, alioquin nihil dicitur, si hanc materia, in materia praesistente iam ante suum, cum quod dicitur, quod dicitur dicitur materia, hanc n. d. ingenerabilis, necesse est sua aliqua, ultimo cum adficiens necesse tanquam necesse casu agat, alioquin nec ordinata, nec constantia agat, nec agens, nec causa d. ut aliquam sibi sicut praeparat, quod dicitur quod dicitur in qua, ut sagittarum dirigat operam suam, quod dicitur gratia dicitur, et ab eo n. d. dicitur praeterea dicitur d. dicitur, sunt sunt ex dicitur, biles alia, quod ita dicitur necesse, ut dicitur.

Conclio sicut membra divisionis supra dicta sunt

Ar, et quomodo is, hanc dicitur quomodo dicitur, inter se dicitur.

ita realitas distincta, quin uni ad eam qd simpli
 ci entitati generata possint, sunt hi distincta
 foalitas, siue situm diuersas proprias in idas
 caendi, ita, ut gcepty foalis cae maalis
 ug. nec gualial, necq. idem, sunt cum foal
gceptu cae efficiantis, finalis aut foalis
 aut gcepty foalis representans. cae
 finaliam, eiq. qd caaliam, seu finalisa,
 horem representat. cae foalem cum prop,
 ria nae caendi, res in capto gatabit, aia
 ronalis, licet substa. sit una, ac simplex
 cae hi gote, iam foalis, iam maalis, si
 nalis, et efficiens cae, id qd ual respu
 eiqdem, ual diuersorum actuua, et prio
 du respu eiqdem ug. gote illectua aia
 ronalis e cae efficiens, quatenus cae
 ut proprietatem suam produxit, cae u ma
 alis respu eiqdem gote e quatenus rae,
 git cae finalis, quatenus sibi eiqgetit
 gote illectua. Ito eadem aia respu
 diuersorum actuua sortit uarias rae cae,
 rum respu compositi n. qd in foando ghibit
 e, cae foalis, respu suarum gtabrum illecty
 uolhis etc. ab ea emanantium e efficiens

Nota aiam
 rationally
 etiam si sub.
 hic sit, gesso
 quatuor cae,
 cum gaxera
 in se succit.
 geres

243. raptu' operationum vitalium sentiendi, et
 illigandi, quatenus ad eam ordinandam
 pertinet ad magis ordinandam et hinc raptu
 habitum, q' siue cognitionis, siue volitio
 nis a liby producti sint, atq' in aia reci
 piunt. et cal' materialis, ubi illa clarè ap
 parat raptu' diuersis, diuersa eadem

Nota siue nota aia quancumq', ut n. recipit dicit
 sa caarum no.
 min a conue. materialis, ut ornat, ac partitit, finalis
 nire aiant ut ex se quodammodo proprietates exprimit
 n. recipit
 et materialis efficiens, ut sugg' e' operationum hinc
 vnat finalis, q' gallaf, id, a. q' de aia dixi, necomo
 ut ex se prop' dant gora alijs reby, notant in aliqui
 n. etates quo.

Simod expr' nraa, auro anq' etiam raptu' aig' dem h
 mit, efficiens. et gora aia eam finalis, et ma' len,
 ut sugg' e' gora aia eam finalis, et ma' len,
 operationum nraa etiam finalis simul, et efficiens,
 finit.

his officium ex arce gora primum qm
 q' inter cal' materialis, et soltan dem,
 per raptu' dicitio realis, aig' uel dicitio
 uel modalis. dicitio aig', q' sola, uel g
 etiam agentis prima producat tanq'
 hinc, uel casta suggest' tanq' principi.

An supra dicitio
 nraa ad in ma'
 ben in cal'ata

um egandi.
Conclio tertia dicitio supra dicitio h
 et in membra immediata, raptu' prioris ad

ga potest ad huc magis esse immediatior
 in actuali. et potest sub cuius membris
 etiam singulis quibuslibet generis esse
 tan n. artificios. quam solus. materialis
 etc. possunt esse vel actualis. vel
 potest. sicut a. divisio subtilis in vi-
 uens. et n. vivens n. e. imediata. ideo
 ga alia inter ipsam. et membra dicitur.
 Sexta in linea praesentali intercedunt
 corporum ut. et incorporea. ita nati-
 vae divisio in supradicta genera
 est imediata. cum inter quatuor car-
 sarum gra. et summa generis alia inter.
 uariant. ut iam dixi.

Conclio quarta, n. a. in speculato.
 mas. sive in simas. Divisio. rdo. a. ga
 Divisio generis in species in simas. a. qn
 membra dividia n. sunt species subal-
 terna sed insima. nati. divisibiles in
 inferiores. sed membra dividia dicta
 Divisionis. possunt subdividi in alia qn
 sum. caa n. artificios in coi. dividia potest
 in primam et secundam. in principalem et
 instrumentalem etc. Solus in subtilis
 et accidentalibus etc.

Nota Divi-
 sionem gene-
 ris in specul-
 ativas in simas
 in intimas
 qn membra
 dividia n.
 sunt species
 subalternae.
 sed intimae.
 nati. divisibiles
 in inferiores.
 sed membra dividia
 dicta divisionis

nos cituos uisionis, auditionis et q^{te} nays' sunt oba, nec 246.

soa, nays' ma^e, nays' efficiens actum n^o sub ut
ma^e, q^{te} hanc uisionem sunt, vel componunt
ram, cuius est causa, ubi u. sunt extrin
at nullo mo^o componunt actum, n^o efficiens,
q^{te} oba sunt assiam, at sp^oificata actib^{us}
cum in tal quoad assiam n^o dependat ab
efficia. sed in quoad extrin. X d. 7. Responsio.

cunq^{ue} concurrunt per motum principij
q^{ue} se positivam influentis in actum sunt dum principij
ca^e C. aliter X. sed agerunt ma^e etc. per se positivam
positivam n^o insub, oba u. positivam, et actum sunt ad
actum gradari possunt dupl^o modo ut C. aliter X.

bonant positivam actum positivam eius spe
ci si ca^e tribuunt. Sto; ut accedat
vel per respu cognoscitivam per species,
vel respu positivam obia per bonam pro
mo^o red uent ab alijs ad eam bonam
ad, q^{te} sicut sola composita ita oba al.

quo mo^o species tribuunt actib^{us}, alij simpl^o
a ca^eis r^ociunt. Sto mo^o, si obia sit pro
cognoscitivam spectat ad eam efficiam
cum species imprimat pro, si u. obia sit
apprehensivam red uent ad sinem iq^{te} de uiglar
ca^eis sicuti q^{te} quaternarium actum manum

objiunt in dicitur ad abing.

ARTICULVS 3^{VS}

DE alijs quibusdam cau- sarum diuisionibz

Præter diuisionem earum superiora dicitur

Nota variatam, sunt etiam alia, quædam aliquæ
aut ea usum fragilis occurrant. breuitas in præter
diuisionem.

Primo diuisionem auditorum strictis restringam.
in in creatam prima e, quæ diuisionem in in creatam et
et creatam, illa dicitur, hæc creatam, siue præter et item, illa dicitur
creatura.

hæc creatura.

Secundo in intentionalem et realem. realis strictis e, q per suam et antem
et realem. realis strictis e, q per suam et antem
quæ sit causa
alijs, realiter et a parte rei existens positivus
influxu causæ effectum suum, intentionalis

Quæ intentionalis, dicitur, q causæ per intentionem hanc agentis
hanc, etiam si actu reali non existat, et talem

Causa intentionalis, dicitur sicut dicitur, q frequentissime non
natura finis. sua realiter, sed tamen in intentione agen-
tis, et obiecti in illa actu existens causæ
actum.

Tertio in intentionalem, alio modo dicendo, seipsam actu, tanquam partem realem
tam, vel realem q non in gradibus sui actus

estis compositionem intrinsecam.

Quarto causa alia est utriusque, alia particularis, cuius generis est, cuius generis ad omnes simpliciter est necessarius, ut dicitur, causa utriusque sunt ad plurimos, ad siue utriusque sunt species, se se excludit, ut sol, luna, celum etc. particularis stricte accepta, est, quod vel unius speciei vel casti ad paucos species siue utriusque est una cum causa utriusque currit, ut gravitas ad motum descendens.

Quarto in utramque et particularis. Quae si causa sunt utriusque.

Quae causa particularis stricte accepta.

Quinto causa alia est per se, alia per accidens, causa per se est propria quae vis propria testis dicitur. illa quae summam extrinsecam generat, immediatam ad effectum atque ita sola causa immediata est causa per se. causa uero per accidens dicitur et sola illa quae non per summam extrinsecam, sed medio aliquo accidente generat ad effectum, haec inquam, acceptio causa per se et per accidens est propria. scilicet causa per se stricte ac proprie est illa, in qua dicitur generat effectum scilicet illud proprium dicitur quod habet quantum ad effectum, siue ut alii, causa per se est, quae talis causa

Quinto in causa per se, alia per accidens, quae vis propria testis dicitur. illa quae summam extrinsecam generat, immediatam ad effectum atque ita sola causa immediata est causa per se.

Quae causa per accidens.

249. *absum*, sic homo aial subotia, n̄ sunt rae
 per se in dluantat in statum quatum
 solitaz ē artificia ca, ut sic ne procedat
 ab habitu artis statueria, caa u. per
 accidens propria d̄. q̄ nihil q̄ fert et h̄
 nec mediati neq̄ in mediati, si in attribuit
 aliquo mō est, uel q̄ q̄m q̄ caa per
 se in partentat, uel ut q̄m sinqua
 non, d̄ q̄ aliqui ē subum sua illig. qua
 ē q̄m q̄m operandi, et hoc mō d̄ q̄m
 ē caa per accidens calu factio nis q̄
 aqua ē per accidens giunta cum tali
 calora q̄ ē caa per se calu factio nis
 alias ē sua giunta per accidens
 in eodem subo cum altera sua, dico
 per accidens, id ē in ordine ad uinatti,
 crendi, licet alia rae tali sua n̄
 giunta, sic habitus citharisanti d̄
 caa per accidens, scribendi, ambulandi
 cum huiusmō habitus nihil iuuat ad scri-
 bandum, uel ambulandum.

Nota sexto
 ch̄m d̄ uidi
 in totali, et
 partiali

Sexto, caa d̄ in totali, et partiali
 in totali, et d̄ uidi, non totali q̄m ē idem q̄ ad q̄m
 partiali

250-1
Note casu
totalem ac
colligationem
sive casum
ad effectum
taliquam
producendum
currunt.

in genere eadem, siue a collectio vium eadem,
q ad effectum aliquam producendum regitur quo
sensu corporis naturalis totalis eadem, sunt autem
ans formalis, materialis, et finalis simul, eadem a.
partialis sic acceptae totali, si q una
cum alijs eadem, licet in diuerso genere
eandem ad productionem effectus currunt, sic
sola ratio ignis, si partialis eadem, q ad
productionem ignis, si sola sola, sed haec
cum materialibus efficientibus et finalis eadem con-
currunt, sicut et essentia sive eadem totalis,
q in suo genere et ordine completa, <sup>quae proprie, et
usitate dicitur
eandem totalis.</sup>
est habet vim sufficientem ad productionem
effectus nullius qd alterius tanq concada qnem
regitur eandem q notat. partialis u. e. q ad
productionem talis vel talis effectus insub,
sufficientis e, ac regitur, et gnotat auxilium
alterius concada in eodem genere et q ordine,
in quo e ipsa eadem, sicut multi equi trahan-
tes formantur aliq ballium singularem
accipiunt eadem partialis, collectio u. e.
sumpti eadem totalis
Dices, hinc sagraf nullam dari eadem obiectio.
creata in totalis, cum ois in diuerso cursu diuino.

251.
Responsio. R. v. s. probant eiq. distinctio, indignant genus
su. Dei, tanq. concessa eiq. sam ordinis N.
Seuersi, et superioris, vimirum eam p. r. e.
Septimo in principio ab instrumentale
len, de q. b. infra

Nota. caam nica q. p. r. o. i. s. i. l. l. a. q. u. a. r. e. p. e. r. s. e. e. t
physicam dicit illam, q. u. a. r. e. r. e. a. l. i. t. e. r. i. n. a. e. s. t. e. n. i. n. s. t. r. u. m. e. n. t. a. l. e. s. t. o. s. u. m. i. s. p. r. o.
cl. realiter in etum in l. u. t. c. a. e. n. e. c. e. s. s. i. a. s. i. n. e. s. a. t. u. n. a. t. a. a. u. a. l. t. e. r. u. t. i. a. n.

g. a. r. t. a. n. s. d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. i. s. q. u. a. e. s. i. p. o. s. i. t. i. s. o. i. b. u. s.
o. p. e. r. a. n. d. u. m. r. e. q. u. i. s. i. t. i. s. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. s. e. i. n. o. n.
p. o. t. a. n. e. q. u. a. r. e. u. t. i. g. n. i. s. a. d. m. o. t. u. s. p. e. l. u. e. n. i.

Nota caam moralam e. q. libere operat, hoc e. q. p. o. s. i. t. i. s. o. i. b. u. s.
illam, q. libere operat ad productionem e. s. t. r. e. q. u. i. s. i. t. i. s. p. o. t. e. o. p. e. r. a. n. i.

u. t. n. o. p. e. r. a. n. i. a. t. q. u. i. h. a. e. c. h. o. p. o. n. i. t. l. i. b. e. r. e.
s. t. o. m. o. r. a. l. i. s. s. i. q. u. e. r. s. e. n. u. a. r. e. e. s. t. i. f. i. c. i. t.

Nota caas in putatur e. s. t. r. e. q. u. i. i. n. c. a. s. h. a. i. m. p. e. t. a. t. i. u. e. a. c.
e. c. o. n. s. u. l. e. n. s. h. u. i. s. m. i. s. u. n. t. c. o. n. s. u. l. e. n. s. p. r. a. c. i. p. i. e. n. s. d. i. n.

g. e. n. s. r. o. p. a. n. s. m. i. n. i. t. e. n. s. e. t. c. n. i. m. p. e. d. i. e. n. s.
p. r. a. c. i. p. i. e. n. s. d. i. n. g. e. n. s. r. o. p. a. n. s. m. i. n. i. t. e. n. s. e. t. c. n. i. m. p. e. d. i. e. n. s.

cum p. o. t. e. a. c. d. e. b. e. a. t. i. t. e. m. a. p. p. l. i. c. a. n. s. c. a. e. n.
g. e. n. s. e. t. c. p. e. r. s. e. h. i. c. q. s. u. a. d. a. l. t. e. r. i. s. t. l. a. g. i. t. i. u. m.
u. e. l. m. o. u. e. m. e. i. u. s. d. e. f. a. c. i. e. n. d. i. d. i. c. t. a. t. a. u. t. n. i. l.
f. a. c. i. a. t. m. i. n. a. t. s. e. c. a. e. m. o. r. a. l. i. s. i. l. l. i. u. s.

scalaris, illa u. q. cum illis e. caa physica.
 Nono dividit in caam uniuocam, ut equo,
 cam, caa equoca e. q. pota producere
 actum spacia uersum a sa. sic bag
 i caa, at sol equiuoca, dum sloas,
 gamas, gramina etc. producunt, caa
 uniuoca e, q. pota producere actum sig,
 lam speciei, curi ipsa e caa, ut ignis
 ignem calor, calorem etc. aliud disci,
 men adducit Masig, qd acty cae uniuo,
 ca n dependat necid in g seruan, sed
 in fieri tantum a sua caa, au, qd ab
 ipsa accipiat eandem perfectionem, quam
 hat caa qd sicut illa n dependat a sua
 caa in g seruan (alias g cadendum aet mor,
 tuo grio hoia, aut leone oes reliquos inta..
 ipsa d atiam ipse n penderit ab illa in
 g seruan, actum a. caa equoca dicit tam
 in fieri, quam facto aä, a sua caa de,
 pendera, qd tn n admittit cum habitz ab
 acty producti n dependant in g seruan
 ab illis acty.

Decimo caa alia e goa, alia actu, utraq
 duplex e, nam primo caa in actu dicitur
 ea res, quae actu existit, licet nondum caa.
 litatem suam exeat. Scto caa in actu dicitur

Nota, caam
 equocame
 ea illam,
 q. possit a,
 sum spacie
 diuersum
 a se produ,
 cere

Nota caam
 uniuocam
 sig dante
 uici actum
 producere
 posse.

Nota sed,
 notioneas,
 cae in goa,
 at caa in
 actu.

atq; concurrere causam. De qua quid sit, certat,
 et an, et quomodo ab ipsa entia cae uel atq;
 distinguat, De distinctione uidebimus in sin-
 gulis sectio nib; de canis, hic tm explicabit.
 an illa nihil aliud sit, quam relatio gra-
 dicamentalis, quod aliqui asserere uident,
 huj; quaestio nis decisio relinquit aliquam
 de relatione cognitionem, qua ex gulo
 god dicendis habebit.

ARTICULVS STI⁹ quid sit relatio

Notandum p^o relacm generalis,
 sima acceptam diuidi in creatam, et increatam,
 alij in sub^ost^ontiam, seu infinitam, et n^o sub-
 sistantiam, seu finitam, increata ad theol:
 creata ad philo^s spectat, creata diuidit in
 realem, seu exercitam, et rati, seu rati-
 lam, huc e, q^o tm e^o hat obiu^o in intellectu
 rati res aliqua cogitatione tm ad alteram
 rati, realis e id, quo res aliqua antea
 nam separam mentis ad aliam rati, realis
 p^omi subdiuidit in p^ontalem, et transcendentem
 p^odicamentalis alia ad, q^o scilicet
 utrumq; extremum est, ergo nominis, ac di-

Nota ua.
 riam rela-
 tionis diui-
 sionem.

quae dicit
 relacm rati.
 seu conceptua.

quae sit relacm
 realis.

diuisio realis
 in p^ontalem
 et transcendentem.

255.

Signitatis, ut aqle, qd e agli aqle, et dis.
qui varia, qn extrema differunt nomine, ac
Signitate, ut pater, et filij, et qm extra
mum illes, qd e Signis, ut raspu, pater relati.
um super gusionis, indignis u. suggestiois, et
et filij raspu gatis. Sdo dicitur in mutua,
at non mutua, hac e, cum non respondet

Similitudo relati
in mutua, et
mutua.

Quid relati
mutua.

Quid relati
mutua.

ex garta alia relatio, sic scia gar relati
ad suum scibile restat, sive obum, rgsan
u. obum nulla relatione reali ad scientia
restat, autua relatio e, qn ex garta ter.
mini alia realis relatio respondet, aduig
qn duo, aut plura se inuicem respiciunt.
Si relatio mutua, qn u. unum tm ad alterum
ratur, nec relati aliquam viciniam ad se
dantem trnal, n mutua dicit. Tertio solet
dici in notati stum dicit, et stum aa sequi,
bus infra.

Nota, ratur
n idem dicit
q aliud dicit
sere.

Notandum, sdo ratur omnis alijs
significacionibz idem significere, qd n aliud
fandera, et relati ipsam significere gen.
dram in aliud sive ratur, solumq, qui ratur
aliud ratur, ac singit.

Nota relatio
nam alio no
mina dicit
habentem
ordinem. qn
processum, e
autem hic
respicere aliud

Notandum tertio, relati alijs nomi
nibz appellari habentem, ordinem, raspu, et ali.
quod processum, e autem hic respicere aliud

aspicere, quasi reserri, igitur et respicere g h i
pro eodem promiscue usurpant, id enim
ut quidam ait, qd ad aliud referunt, illud ad
qd referunt aspicit, et quasi illi e regione
sistit, ut murg albi, muro albo, cui similis e

Nota n d u m quarto, ex relac, at ex
ao siari concretum, dicit qd relatum, ut ex ya.
ternitate, et subo illig sst geratum, seu
relatum gatur, corratata dno, q ad se inuis
con reserunt.

quo siant con
relata.

Conclio prima, Sanq relacres reales pro. Sanq relacis
bif priv, id e ans reale, qd gubntit p r a m p h r e a l e s.
gaculiane, sto sanq relacis diuina, atqui sanq relacres
ista sunt reales. Tertio, qd qd e ante opera, diuina.
tionem illacly e ans reale, atqui sunt aliqua
relacis ante operacis illacly. q. e casta, at saja
probata. y. m. ois uera similitudo, aq l i t a s, idem.
litas sunt relacis, et sunt ante oam operacis
illacly. maior e h i g u a r s a . g . m . ante
omnem operacionem intellecty, est aliquid
simile altari, uel aequalis, ut murg albus
ramina cogitante e similis muro albo, et
murg bigedalis, e aequalis altari bigedali.
probatur consequentia, quando e aliquid con.
cretum, tam etiam e foa c i g g e r a t i, sed sunt ante
operacis illacly concreta, similia, aq l e . idem.

289. ergo etiam horum Sola similido, aequalitas, idem
 dicitur, namque Sicut potest ipsam albedinem
 esse similidinem, aut quantitatem esse
 aliam, si n. albedo similido esset, tum
 aliqd simile, qd seque relationum esse posset,
 sine correspondente termino simili, adeoq
 relatio n. requireret duo extrema, sed in
 possibile e, ut relatiuum sit sine termi
 no sibi respondente, ergo etiam impossibile
 e, ut albedo sit similido. probat se qta, si
 album e relatiuum, tum potest aliqd re
 latiuum e sine tmo, sibi corresponden
 te. C. si nimirum oia alba, alia per dicitur
 nam potest habere tmo, sed albedo iuxta
 genam suam, e similido, ergo potest aliqd re
 latiuum e sine tmo sibi respondente.

Obiectio. **Dices**, nullum ergo illud, e qd reale, ois
 relatio e ergo illud, qe ois comparatio e ergo
 illud, at ois relatio est comparatio. R. n. n.

Responsio. qe ois qd ceptis sunt operatio, at hi sunt uari
 antia realia, deinde distinguit probat, ois compa.
 Omnis relatiua, et e habido tm unig ad alteram N. n. et
 e operatio, uitalis quaedam obiecti imago. C. m. omnis ante
 quatenus hoc
 e habido, relatio e operatio, quatenus haec e habido, n. a.
 n. a. ut uitalis, ut uitalis imago.
 hi imago.

Dices s^{do}, nulla realis entitas aduenit enti, Obiecto.
sive subo, sine mutua subo, uel entis, sed
o^{es} relationes infinito q^{si} numero adueni,
unt subo, sine eig mutua. Maior u^o au.
sens $\bar{a}$, quotiescunq^{si} n. aliq^d noui alicui
rei accedit, tunc res illa imutatur.

R. Distingueno, sine mutua per se, uel Responsio.
per accidens & per se tm nego, relata
a. ad uariunt sine eig^{dem} mutua per se

Dices tertio, si relata esset ens reale Obiecto.
tum $\bar{a}$ uel subo, uel accidens, primum
dici n^o g^ote, nego abram istum, q^o accidens,
tis totum $\bar{a}$, li $\bar{a}$ n, siua in $\bar{a}$ subo, sed
totum $\bar{a}$ relationis non $\bar{a}$ $\bar{a}$ n subo
sed $\bar{a}$ ad totum, q^o essia relationis n
essia li accidens, q^o nego accidens.

R. esto m. n. m. tota essia relata Responsio.
esse ad, sine rebarre subum explicita.
ingli ci hi R.

Conclio sta, relationes prementales
in concreto, hoc li relata ad prementalia
sunt iuxta Arlem in Categ. c. 4. ad aliq^d
 $\bar{a}$ li idem $\bar{a}$, q^o li ad aliq^{id} aliq^{uo}
sa h^{ra}, hoc d^o sunt idem cum q^o h^{at}
ad aliquam h^{um}. habi d^ona. Sed quares
q^o sit idem ordo, siue habido.

Nota. Sibi,
n^otionem re,
lationis. ad
aliq^{id} esse
re $\bar{a}$ ei,
q^o $\bar{a}$ ad
aliq^{id} aliq^{uo}
m^o te habere.

259.
 Nota, habi^o **Conclusio** tertia, habido, seu relatio
 tudinem gra^o praemissam in abstracto e^o accidens reale, in
 dicantur hinc cum, cuius tota ratio, seu essentia e^o
 in abstracto subum raturae ad aliud, tanquam ad pure
 ae accidens reale intrinsecum, si gra^o accidens reale, q^o cu^o alig^o
 cuius tota essentia e^o raturae ad gra^o gra^o quare, et relatio ad diuinas exclu.
 ad aliud, tanq^o dicitur, ac rationis. Sto sicut intrinsecum,
 ad gra^o hinc.

ut excludat denominationes extrinsecas.
 Sicut tertia ratio, seu essentia etc. ad dicitur
 nam aliorum eorum, quae hinc raturae ad se,
 biam, sed ad illud raturae. Sicut
 quarto, ad pure hinc, ut distinguat a
 relatis transcendentibus, hanc a. relati
 eam ens reale, quod maxime gra^o uersum e^o.
 garet ex supra dicitur.

Obiectio. **Dices**, sufficit denominatione extra, a so.
 la coexistencia duorum extremorum desumpta,
 ut unum alteri simile, dissimile, et aequali
 aequali sit, ac dicat ergo frustra conp^otrale,
 tio, tanq^o ens reale. Et distinguendo ens

Responsio. sufficit, ut sit aliquid alteri simile, funda.
 sy. hinc al. sit al.
 q^o alteri simile, su.
 hinc e. hinc. N.
 mantaliter C. solaliter N.

Obiectio. **Dices** sto, cuius nulla causa e^o efficiens,
 illud hinc e^o relatio ens, sed relatis cause ef.
 ficiens nulla est. sit enim mag^o aliq^o in hinc
 abstracta hic agunt nos in nuro similitudo.

producit, sit n. nurg hic similis illi Indico, 2°.

et huius similitudinis, innumerarumque aliarum
relationum non potest dari causa efficiens.

Radto m. q. h. in increatis e. falsa, Responsio.

R. m. ac dico, causam relationis esse ipsam ^{quasi causam}
fundamentum, de quo postea, terminum ^{relatis.}

u. esse conditionem sine qua n. producatur. ^{quasi hinc.}

Dices tertio, rales multiplicata, ^{Obiectio.}

tur prope in similitudinem, qualibet n. resali,
ba uo. haberet ralem similitudinis, aut dis.
similitudinis, pro inguitatis, aut dicitur etc.

R concessis liberaliter sentis, m. dicitur, Responsio.

quid, mutatur mutatur per se n. impercepti.

biliter esto, maxime, cum ipse dicitur s.

phys. tactu, b. concessit mutationem

per accidens esse in omnibus, et semper.

et omnium, ad illud, quod obijctur.

fora, ut ad unius pulchritudinis generatio.

nam orbis mutatur, tactu quidam

e. racionibus respondet plus ad.

mirationis habere, pro ratiom aguo

uulgus imperitum, quam solidita.

tis, sane qui etiam sine labore.

sacrum relationibus plerum, negandum

Nota muta
tionem per
accidens
in oib, et
semper, et
omnium.

etiam e, illam relationum multitudinem pro-
 digiosam ^{ca.}, cum in multis alijs rebz etiam ad-
 uersarij admittant, et nisi ualint, uideant,
 in finitam proge a odorum multitudinem
 aliarumq' entitatum longè relationibus au-
 biliarum ghuua productionem, ac interi-
 tum, nam propter solis notum, maiorem q' ac-
 cessum, uel recessum, itam propter Lunam in-
 crementa, et decrementa quæ non nullorum,
 et de incrementa oris ghuua productio, et ge-
 stio luis, qualitatis longè nobilissimæ, de-
 inde cum Calum, totusq' Oceanus, alijs
 innumærluuij, tum etiam, et quædam tu-
 ta terrestis machina ob motum libratis
 et ghuua uniuersy mundy sit in continuo
 motu, nouum semper ubi in singulis par-
 tibus producitur, et quod ghuua adorat veget.
 dif, deniq' cum aër omni proge loco, ac
 tempora mutatur, necessario sit continua
 specierum innumerabilium productio, per-
 ditio, ac mutatio, hinc illam optimam conclu-
 dit, non quidam impietatis paradoxum uer-
 et in credibila id, propterea falsum e.
 Articuly sextus, quæ requirantur ad resoluti-
 onem relationis prædicamentalis.

ARTICULVS 6TVS

quae requirantur ad re-
suscitantiam re-
lationis praedi-
camentalis #.

Conclio prima, ad relationem requiritur *Nota ad re-*
 subum, at est illud, quod a relatione Sanctorum reser- *laem requiri-*
 ni supra quodam altarij, ita murus Sicil- *progrum subum.*
 itari muro aeglis, quae uterque habet eandem
 magnitudinis quantitatem ubi subditur ipsa
 muri de aeglis, in hanc ratione substantiae
 sed quantitatis quod res diuersa a subo- *Nota de ac-*
 remoto. probatur quod igitur ad utrumque *chidans natio-*
 sens requiritur subum, quod etiam ad re- *requirata sub-*
 laem. sicut utriusque modaliter requiritur *ia etum.*
 subum sed relatio est modus, ergo.

Conclio sicut requiritur sicut fundamen- *Nota ad*
 tum remotum, quod alij subum proprium *relaem*
 appellant, at est causa, cuius aliquid ad aliud *requiritur*
 referri dicitur, sic albedo in varietate, in *fundamen-*
 causa cuius murus per relationem soliditatis refer- *remotum quod*
 rat ad alium murum, ratio gelioy est, quae *alij subum*
proprium ap-
pellant.

¶ Absurdum p. s. q. a relatio refert subum 264.

ad trinum atque triu si ens reale d. l. nihil
est, ego relatio refert realiter ad nihil

Conclio quinta, suba, siue extrema in
tus que intercedit realis relatio, debent
ae inter se distincta. p. conclio q sunt
realiter opposita, ea sunt atque realiter dis-
tincta, nihil n. sibi opposit, atque extra-
ma inter que intercedit realis relatio
sunt realiter opposita, nam per relatione
ego sunt realiter distincta.

Subiecta, inter
q intercedit
lulis relatio se
conl ee interse
distincta.

Conclio sexta, tam subum, quam
fundamentum, debent a trino
rao ad am e. ego sunt realiter opposi-
ta. sicut qd e realiter aliud a trino idud e,
e etiam distinctum realiter a trino, ad
subum, et fundamentum sunt aliud a trino
ad hunc n. tanq ad aliud, ut ex definitione
mani subum e, referuntur, ergo subiectus,
et fundamentum sunt realiter distincta
a trino.

Tam subum, q
fundum de
bant a trino
distincti, tan-
q sunt
realiter opposita.

Conclio septima, tam subum, quam
fundamentum, quam etiam ipsa terminus
debeat a realiter existere, p. gelio, quoad
subum et fundamentum ois causa mater,
alis accide nris realis, debet realiter existere.

Stola, tam
subum, quam
etiam termini
num, et signi-
ficamentum de-
barat realiter
existere.

265. sed tam subum, quam fundamentum sunt
 eadē māles accidantē, realiter existen-
 tis nōm actionis g'raing' talis, g'ō debent
 realiter existere. p. n. id debet nōm
 existere, cui nō existit accidens, sed nōq'
 in existit accidens, ē eadē mālis, g'ō eadē
 mālis nōm existit. n. videt per se
 quomō n. aliquid n. aliquo realiter exis-
 tat, n. ipsum cui n. existere debet nōm

*Note nullum
 accidens pot.
 se nōm taliter
 et modum qua-
 litatis nōm
 nōm super
 nōm taliter
 existere, sine
 suo subo.*

deinde nullum accidens potē nōm taliter,
 at modus, qualis ē relatio, nōm super
 taliter existere sine suo subo, g'ō nōm
 relatio. p. sōm subtermino, q' nullo d' aut
 taliter, nōm existit taliter, g'ō nōm
 taliter g'raing' taliter, aut nōm existente taliter,
 q' taliter, itam nōm similis, taliter
 taliter, nōm existit taliter taliter taliter
 aut g'raing' taliter.

Obiectio. **Dices**, si fundamenta debent ad existē-
 tia realiter, tū si eadē numero albedo
 in diversis modis generat nōm resultarent
 relatiōe sitū d' aut sitū eadē numero hō
 generat in diversis locis id g'raing' taliter
 taliter taliter, g'ō g'raing' taliter taliter taliter

muro albo eandem numero albedinem tanq^m
 fundem natura habenti similis est nays^{is}
 idem habet idem sibi ipsi. *Ex* gesso
 ante S. e. d'ent similes muri soliditas
 C. negativè, id e' n' e'ent dissimiles
 ita idem habet sibi negativè e'ent
 sibi ipsi, id e' n' e'ent dissimiles a seipso
 n' in e'ent positivè, at soliditas gesso
 nam accid' entalem' relati' e'ent.

Responsio.
 Non e'ent simi-
 les muri soli-
 C. negativè
 s' e' n' e'ent
 S. similes n.

ARTICULVS QVVS
 quæ prædicamenta pos-
 sint esse fundamen-
 talæ relationis præ-
 dicamentalis.

Notant auctores minimè, et maximè
 imbecillitè e'entitatis, id e' q' ut in resua
 nam subsistere possint certis q'by san fun-
 damentis, q'by quodamò in tant' q'by h'nt
 hæc fundamenta sunt duplicia aliud
 remotum, et aliud proximum de hoc pos-
 tua, de remoto, q' e' res illa, ex qua
 proximi resultat relati' tanq' ex causa
 hic quaestio e'it. id e' q'.

Nota duplicia
 e'nt in rerum
 natura sua.
 distantia
 propinqua,
 et remota.
 Fundamentum
 remotum, e' res
 illa, ex qua pro-
 ximi resultat
 relati', tanq'
 ex causa.

Conclusio q'nt' fundamentum remotum proximi resultat
 ten relati', potest esse quodlibet et eo. relati', tanq'
 ex causa.

264. praemissis, relatio ex causa, de glita q
ta noxo, qo scientia negatio. priariareo
qa nulla apparet casa negandi caturi
grammis. sedo si negaret illis negaret
uel ob particilem, uel ob imparticile
uel ob nodalem, consedensationem, uel
ob aliquo aliod, tuo nihil horum potest
dicitio no primo. qa longe particile
antibus relationem competenst tanqua
montis, no setur. qa subolitione
absque subione abiliture
abiliture quantitatione, ab glita
retiqua ueacia ubi
adhucis situr etcetera
no uedensimpar
ticilem, queniam sint
aut figurae, aut
formae, ultima
species gliti
aut quantita
literati
quae
inter
quas
hi
sant
relati
si
mi
li
di
ni
s
au
t
re
gli
ta
ti
s
i
n
t
a
r
t
i
e
n
i
p
q
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n
t
a
t
s
u
p
h
i
c
i
s
i
n
t
q
u
a
e
t
f
i
g
u
r
a
e
m
o
d
i
s
u
n

nitas suo ubi, sity etc. namq; aliud potest
 fundamantum assignari quam illa ubi.
 aut sity. p. m. inter ea intercedit rela.
 tio identitatis, q; ante generatam matris
 sunt eadem, eadem, ut dicitur aliquando.
 Sit tibi media, sed quo alibi duo sity etc.
 ante unam generatam illam sunt eadem,
 item propinqua aut dissita, q; p. m. duo
 ubi sity eadem, q; sunt eisdem essie,
 ita sunt eadem. duo ubi sunt eisdem
 essie, q; eadem, nota hinc identitatem
 accipi ³ugls, stricte, quia duae duae
 substantiae, et tate, quae accia eisdem essie snt
 da substantia singulariter probat ee rela.
 tionis fundamantum, relatio paternita.
 tis sine dubio e vera relatio, sed hinc
 fundamantum e substantia. g. m. sicut aut
 ipsa substantia, sicut vel ipsa generatio vel
 pota generandi, n generatio, aut pota, qui
 tam generatio, quam etiam ipsa pota gene.
 ratione iuxta probabiliter posse potest,
 remanente relatio paternita, q; relatio
 ti sine fundamento remoto manere i
 pota, q; substantia patris erit fundamantum.
Conclio sita, relatio una n pota esse

Nota dandi
 tatem accipi
 dupliciter, la.
 ta et stricte
 stricte u. quae
 duae substantiae
 tate quae pota
 accia eisdem
 essie dicitur.

Nota pota
 generati,
 nam pota
 re pota, re
 manente,
 latrone in
 paternitate.

269.
Nota una fundamentum altaris realis, a S. Th. p.
relationam a. v. ad q. ubi ita loquitur, manifestum est a.
n. gossa qd. idem ad seipsum n. ratur aliqui
fundamentu qd. idem ad seipsum n. ratur aliqui
altaris rela- relatione reali, nec ita un. una relatio
tionu rea-
lis.

re- ratur ad aliam, per aliquam aliam rela-
tionem, atqui qd. sub sumo, si relatio
fundaret aliam, tunc relatio ratur
per aliam qd. e. g. s. Thom. scd.
probat ratur, qd. si una relatio funda-
ret aliam procederet in infinitum.
si n. d. d. naturas eent inter se
fualitas per nouas, resultantis relatu
hoc e. g. d. uas, similitudines inter se
miles, tunc illa d. uas relatu similitudinis
itarum eent per alias similitudines
similes, et sic in infinitum.

Obiactio. **Dices** pro una similitudine aqua e. g. r. r. r.
altari similitudine, atq. una albedo e. g. r. r. r.
q. si una albedo fundat relationem simili-
tudinis, tunc etiam similitudine q. d. uas ratur
latio fundat relationem similitudinis

Responsio **Rx** d. una similitudine e. g. r. r. r.
litar n. negatiua C. r. d. n. e. d. r. r.
militis.

Obiactio. **Dices** sicut dicitur qd. fundat relationem ad seipsum eadem

dis relatio ad actum, quod fundat relationem, s. m. nisi 290.
 actus ipsa est relatio, concedit, sicut R. Saincon.
 cassi minore, dicitur quod eodem modo sequitur
 ratio dictionis, et, nadeq. processu in m. h. n.
 tum, sicut ex ubi n. resultat aliud ubi.
 gas qd est in loco, negi ad actionem daf
 actio talia. Et ut secundo alig. n. m. *Responsio.*
 si obijcis, qd qd altatum respicit, servorum
 relatio, id etiam fundat relationem, sed ra.
 latio ipsa uq. gubernitas respicit suam
 sunt amantur gas ueram relationem, qe omij
 actus realitas respicit suam causam, relatio a.
 i. actus fundamanti qd fundat ueram
 relationem. Et s. m. qd respicit servata,
 om. separata. ita. qd. respicit. n.
 sunt amantur a. respicit ab ipsa relatio si
 in d. n. si gubernitas relatio su. ipsa ad
 suam subua, hui. se. servat. etiam ad alig.
 gubernitas servata, qd dicitur qd potest,
 ad hoc qd elbesting tom. 2. q. 11. n. 11.
 qd. forem. negativu, qe si relatio res.
 ref. ad alias relatio, eg. uer. gubernitas
 ad alias gubernitas, hui. illa. sunt. hui.
 relatio gubernitatis, sed hoc e. falsum, m.
 e. evidans. q. m. si. sept. hui. hui. cas.
 essentialiter respicitur, ois n. relatio essentialiter

Omnis actus
 realiter res.
 respicit suam
 causam.

241
Nota oem respicit hnum suum, atque gaternitas n' res,
relationem essentialiter alias gaternitas qd p.m.
respiciat qd, qd relatio realis essentialiter respicit ut
suum hnum.
hnum, sine illo impossibile e' existere
laam, sed gaternitas destructis, et anni-
hilatis, etiam per impossibile di' qd alijs
gaternibz possat adhuc existere, qd g-
ternitas n' respicit essentialiter alias ga-
ternitas ut hnum. sicut si referat g-
ternitas ad aliam, tum uel relatio nini-
lidinis, neglitas, indubitatis etc. refer-
ret, nihil horum dicitur gote, si n. relatio
solidinis, tunc daberet gaternitas esse
relatio solidinis, idem de ceteris dicendum
qd e' absurdum, alias una relatio g-
ternitatis esset duplicis speciei, solidinis
scilicet et gaternitatis, cum u. d' referri
relatio ad suam causam, id idem qd n' tangit
ad hnum, sed ad substantiam, uel ut accidens
uel ut modale ens, uel etiam ut relatio
q' fundamentum respicit ad hnum. qd
tanti' ois aff' hbi relatio ad suam causam
positi' o' by requisit' C. n' posit' n' sicut.
s' sicut nonum existens relatio gra-
dicamentalem n' habet.

ARTICULVS 8VS

292.

an relatio praedica- mentalis differat realiter à fun- damento

Conclio

prima, relatio praedicalis sua
data in substantia differt realiter modaliter
à suo fundamento, à s. Thomae apud
Ruu. Con. ubi s. Thomae sic ait, in nobis
relatio habet esse dependens, quia eorum esse
est aliud ad ea substantia, unde habet propriam
natura in se habens, ita propriam rationem,
sicut etiam in alijs actibus contingit, quia
n. omnia actus sunt tota quaedam substantia
superaddita à principijs substantia caetera, quod
portat quod eorum esse sit superadditum supra
ea substantia, ex quibus uerbis haec res con-
stat, id quod est aliud à substantia, aut, id
quod est superadditum substantia, sicut alia
praemissorum actus id distinguunt realiter
soluta modaliter à substantia, sed relatio
omnes sunt superaddita substantia quod distin-
guunt à substantia, tamen à fundamento, res
pro hac ratione asserenda referent in

Nota rala.
tionam praedica-
mentalem
tam in sub-
stantia dicitur,
ra realiter
modaliter
à suo funda-
mento.

Nota oes
sunt esse ac-
tus quaedam
substantia sup-
eraddita à prin-
cipijs substantia
caetera.

similitudine qualitas, sine aequalitate quantitas
 et sic de reliquis, qd relatio distinguit
 realitas a suo amendo. n. libertas admit,
 hif, sumiturq; ex Arle q. Top. c. i. ad h.
 nam, probat ab inductia per oia p[ro]p[ri]a
 facta q[ui]s oia p[ro]p[ri]a e[st] sine hac vel
 illa actione, deinde, id, qd p[ro]ducat, aut
 corrumpit de nouo e[st] parte rei, nullam
 interm[ittit] entitate suo amendi corrupta,
 aut p[ro]ducta illud realitas distinguit a
 suo amendo, sed relatio, ita p[ro]ducat,
 itaq; corrumpit, ut entitas fundamenti
 et corrumpit et p[ro]ducat p[er] m. p[ro]p[ri]o
 aliquo, muro uero albo tanq[ua]m t[er]m[in]o de nouo,
 incipit in alio muro e[st] relatio soliditatis
 itaq; p[ro]ducto filio resultat de nouo in
 subditis p[ar]tibus, relatio p[ar]ternitatis, licet
 parte rei nulla entitas abola sine
 muro, sine in parte p[ro]ducat, e[st] dem
 rae destructo muro uno, q[ui] soliditatis
 loco habuit cum altero muro, deinde
 alter quoq; muro e[st] similis, q[ui] se p[ro]p[ri]o
 amittit relatio soliditatis, nulla interm[ittit] entitate
 abola amissa, sic etiam mortuo filio
 deinde relatio p[ar]ternitatis, et h[uius] entitas

295. *patris n̄ genit, q̄ gote raleu sanouo produ,*
ci at corrumpi, nulla entia fundamanti
producta aut corrupta. & merito filio

quarac gatorni,
has parent, de mor,
tu filio gatorni.

patronien n̄ stum se, sed stum traum
genit, adcoyq̄ stum gatorni. q̄ q̄
genit gatornitaz, alia eē relq̄, uel et,
an fil, sensu ē reale aliqd̄ accidens,
praemtale, q̄ huius in herera subgeni
ra aut produci, sed huius n̄ ē tale acci
dens, q̄ sensu n̄ ē genit traum, q̄
de genitaz gatornitaz. Sed, cum relatioge
rit, aut produci, illic q̄ genit aut fieri
habido q̄ huius traum realiter in her
damentu n̄ in tra, q̄ gatorni traum fil
aut genit reale aliqd̄ in fundamanti, hoc
a n̄ ē igur fundamanti, q̄ hoc gatorni
manet, q̄ aliqd̄ sugat additum, accenti,
tu distinctum.

Obiectio. Dices q̄d, si Thom: opusculo q̄ 8. 22
expressit ad, q̄ silido socratiz n̄ sil ad,
quarac ab igur albedina, sed silido ē
relatio, at albedo fundamanti, q̄ relatio
n̄ ē distincta realiter ē fundamanti. &

Responsio: q̄d, illud opusculum ab aliq̄ cessori, sup,
positum, ac dubiae fidei, at n̄ ē s. Thom.

Et stō n̄ ē alia ab albedine realitas distincta 296.
distincta c. modalitas n̄.
Dices stō, si relatio ē entitas distincta à obiectivo.
Sed amando, dabit illa aliquā in cogere sē in
reserua nāa per aliquam actionem, q̄ d̄.
sit de nouo, et n̄ ē ipsa actio, sicut per
aliquam actionem, sed relatio n̄ sit generalis,
quam actionem ip̄a n̄ ē de nouo adueni.
aut actus, s. m. si uq. existat equus
albus Romae, et hic Friburgi nascat
hodie equus albus, equus ille Romanus,
cigit hodie sicut similis equo Friburgi.
ansi, sed hinc similitudo equi Romani
nullam habet causam, q̄ sit generalis
actionem, cum in si q̄ d̄ similitudo sit res
distincta ab albedine à nō per actionem
existere pot̄. qm. nulla pot̄ causa,
signant in equo Romano, q̄ similitudo
prod ucat. **Q̄** gressi n. n. m. ad **Responsio.**
probaen m. c. m. n. iterum m. ad
probaen etiam m. negat ac dico ista
albedinem existenter in equo Romano
ē causam producentem, et actualem q̄ d̄
positis q̄ d̄ n̄ by ad relationem negat.
Dices tertio, ex hāc s. phys. textu in obiectivo.

quod saepe e' impossibile quod in existantia relae
 saepe pariter d'udum ante fundandi r'eo,
 n' e' etiam solus cas' ob eandem, pluresq'
 r'ads alias, q' acc'io at'it' m'it'ia, id,
 cui' d' e' cas' solus, adeiq' debet
 e' p'asens cas' solus r'ei, cui' cas' e'
 d', at' quom' p'asens e' qu'at' alicui
 relae, q' d'udum g'it'it, et g'it'it'it'is g'
 relatio, quom' r'ad' b'if' ab a'ct'one g'
 r'at'it'ua q' nonan' multis sept'imanis,
 uel annis ante p'asens et e' d'it'it,
 d'aniq' n' g'it' e' cas' efficiens, quom'
 n' unitas, q' e' etiam r'eo fundandi, et
 ens negatiuum p'oducet e'f'f' p'ositi-
 uum, cui' n' e' relatio p'empt'alis.

Probat' ita p'as r'ad' fundandi, p'ater
 fundamentum r'ectum e' acc'io et
 fundandam r'elae, q' n' d'ag' creat
 duas albedines neutra d'icere' alteriq'
 e'f'f' aut e'ca, p'p'as acc' h'it' relae
 cas', et e'f'f' licet o'as sing' d'it'it p'op.
 r'at'it'us ab'it'as, quas nunc h'it', et hor'
 b'it' id'eo, q' a'ct'io et p'as r'ad' fundandi
 n' int'orenerunt, q' ad r'elae e' nec.
 r'ia fundandi r'eo, id'ent'ic' g'it' d'edus.
 b'it' h'it' a' solo d'ag' p'oductis, cum o'ib'g'

Pro ita p'as.

299. quibus essentialibus, propter quod ab aliis, ut si
reg. Regem Britanniae, at eius fili.
unus nunc est, absque cooperatione eiusdem

ut si solus Rex simul produxisset, namque hic filius
debet interce-
sura ratio sun-
andi, qd
generalis.

Conclio sta. ratio fundandi in genere

Nata, quae
fundandi
in genere vel
ad hunc
con. primo
est numerus
et unitas.
sicut actus
et passio.
Tertio, max-
sura, et mensura,
surabile.

ita auctores colligunt, ex se.
ad hunc
con. primo
est numerus
et unitas.
sicut actus
et passio.
Tertio, max-
sura, et mensura,
surabile.

quantitatibus aglicis in subiectis idem
ditate fundat, in alijs etiam gener-
tis si situm essentialia praecise considerentur
etiam idem ditatem fundare poterit, quatenus
logico etiam similitudo est gellaf, nune.
est hic de discrepantia fundamentorum
notorum, fundatque ratios superioribus
gras et in qualitibus dissimilidinem in
quibus inactum, in subiectis et acciun-
assij discrepantia

Conclio tertia, actus et passio fundant

relaxam ead ad estm at qm actio caead
 lectum passio ui relaxat acty ad eam hic
 h' bene notandm e' actioem semi locu
 grobu caalia tam maaly, quam foaly
 quam actioem efficienly et fidaly existen.
 tis h' Sicut existentiis, eam ead finalis
 n' existens, dicit coens, n' va suoy relaxa
 real' p'ceptali ad suam actm, notant
 hic actioem ch'era fundata relaxa realit
 dunt acty et ead a parte rei existant
 licet actio iam p'parari utit e' q' actio ad relaxa p'p
 tm q'lio nactio ad relaxa p'roducantem,
 at n' p'parandam, ita u. p'parat mand
 ac d' p'parat, etiam si generati ut actio
 ante centum, vel ducentos annos aet' p'par,
 ada, ut h' d'ca manit p'parat suorum filioy.

Nota actioem
 semi h'ic pro
 di caalia tam
 maaly, quam
 foaly, quam
 actioem p'p
 ciandy, et
 finalis exist.
 tantis.

H'cho e' tm
 conditio nactio
 ducandam, na.
 p'parandam.

Conclio quarta, mensura et mensur
 bilitas, mensura ac hic, ut recte ita cen
 tionib' quidam notat, n' sumit p'p' quos,
 vis nectio siua instrumentis quo tanq'
 notiora nobis utitur ad cognoscendum igno
 tum, sicut rasti'q' assumit modicum ad
 mat' ead un' h'ic cum, et architectoz rasti'm
 seu lineam ad mensurandam murum, sed p'
 mensura illigif' vitas entitas quaedam

Quid german
 mensura h'ic
 illigif'.

à qua regula vel explicari, vel alia eius comp.

li perfectione existentialiter dependat, mensurabile

Nota est: id a. d. mensurabile, quod à tali mensura
 à mensura tanq^m regula vel explari dependat, ita, ut
 b. ita se aliter à habent, quam exigat mensura,
 tanq^m regula, sic habet illud, et uoluit, et a. ity
 explari. Sicut, ita, ut
 se aliter non suble quid à mensura dependat, unde
 habeat, quod ad obum relationem hnt, quamvis à uisio,
 igit mensura.

sic natio obum habeat relationem ad golas
 acty, aut habet, et mensura à degen.

Nota men. det à mensurabili, sed bene qd men.
 suram à de.
 gendat à surabile à mensura, ut cognio, aut uisio
 mensurabili
 mari, uel aliam obum dependat à mari
 surabile à uel alio obum tanq^m mensurabile quod, men.
 mensura.

suram, aut uisio in uel obum aliud à golas
 glar, quod cognio, aut uisio in ity, et
 ab eo tanq^m sua sua essentialiter dependat,
 dat, unde ad illam habet relationem realem
 sunt aliy in mensurabilia, aut in à g.
 rio à hnt relationem realem ad uisionem,
 aut cogniam, cum ab his tanq^m dependat,
 dat, aut quod suam perfectionem men.
 suram, sicut perfectio uisionis et g. cognio

nis mensuras ab ob^o, hinc colliges relac^o 282.
 fundatas in tactio hoc trais genere fun.
 dandi n^o e^o mutuas cad^o e^o int^o ea
 q^o talem relac^o h^ol int^o se mutua re.
 lae n^o re su^o i^o e^o m^o, dico e^o m^o q^o
 rai relac^o obum vis h^ore g^ota ad g^oam,
 d^oinde acty g^ota, imo etiam habit^o, q^o
 sunt ubi saltem in d^oista at ut quo
 g^ossunt quoy relac^o reali tang^o e^o ad
 caam rateri ad g^oam, at h^oec ad illos
 tang^o caa ad alia, sed cum d^oista n^o e^o
 in mensurabilia, aut mensura h^oerelac^o
 et in passione, et actione.

ARTICULVS DECIMVS

DE

termino relationis

Quare q^ois quid ill^o sit^o gl^o sit^o, id
 e^o an abs^o, an u. respectu. Tertio an
 i^o h^oo speci^o h^oca^o relac^o. Quarto an in
 multiplicat^o h^oo multiplicat^o etiam relac^o

Conclio prima, h^oo relac^o, ut in no.

mi na g^otal, e^o id q^o h^oal relac^o alia,
 r^og, seu e^o, ad q^o rater^o aliquid g^ore.
 lae, q^o h^oo in obliquo g^ore non relac^o
 g^onot^o, uocaburq^o correlac^o, sic relac^o

Nota ter.
 minime
 lationis di.
 ci cum, ad
 quam rater^o
 h^oer alig^o g^ore
 relac^otionem.

283. paternitatis subum, & ut. Socrates, fundamen-
 tum re motum & eisdem subum, fundamen-
 tum proximum, siue ratio fundam. & ac-
 tio generativa, hinc, seu correlativum, & filij Socra-
 tis, ad hunc n. patet ratio. at si ratio hinc
 relativum patet in obliquo constat, pa-
 ter a. & filij pater.

Nota rela-
 tiva in ma-
 tua in rebus
 si ad unum
 tangit relati-
 vum, sed tan-
 quam ad ab-
 solutum
 solutum
Conclio sita, relativa n. mutua n. re-
 lativa in rebus ad unum, tangit relativum, sed tan-
 quam ad absolutum quid, ratio a. manifesta, quae si
 unum, sed tan-
 quam ad ab-
 solutum
 solutum
 sunt iam relativa mutua, quae & hinc hinc
 cognoscitur. ut patet in cognoscitur, quae patet
 cognoscitur, cognoscitur n. hinc hinc relativa ratio
 ad unum, hinc hinc n. habet relativum
 cognoscitur, quae ad unum tangit ad absolutum re-
 lativum, quae ad unum ratio unum habet,
 quae, esse hinc hinc, sed ille & absolutus, quae ad
 absolutum ratio unum

Nota rela-
 tiva mutua
 ratio ad
 unum tangit
 ad aliquid
 absolutum.
Conclio testis relativa mutua ratio unum
 ad unum, tangit ad aliquid absolutum, et unum lo-
 quuntur hinc hinc, quae hinc hinc, siue ratio unum n. est
 correlativum, sed ratio unum absolutum. probatur hinc
 relativum & ratio unum ratio unum, quam unum
 sed correlativum, siue correlativum solitudo n. e-

g'is relac' altarij extremi, cui opponit. quia re
 lativa sunt simul. p. m. id. i. quod agendat
 relac', siue id. quo posito g'imum resultat,
 e' g'is ipsa relac'. quam tenet. sed a' h'ro
 agendat, relac'. e' g'is posito g'imum resultat
 qd' est h'ro relac' g'is ipsa relac'. quam
 tenet, q' g'is quare' in relac' similitudinis
 uno unig' m'ri h'ro' habeat absolutum, an
 relatiuum, sensu e'. an similitudo unig' mu.
 ri relac' ad altarem similitudinem, tanq' ad
 r'acem h'randi in correlatiuo. hoc e' in al.
 t'ro n'ro existentiam, ac responsu' an d'u
 e'. n' ad similitudinem ista' ad ipsam albedi
 nem altarij m'ri, q' e' aliq' absolutum, ra.
 fieri. tanq' ad r'acem h'randi, r'ac' e' q'
 licet in alt'ro extremo in g'adit' relac'io
 g'uarato fundam'nto illig', nichilo'is relac'io
 altarij extremi possat ad illud h'randi, g'is
 r'ac' si in h'ro. quia paternitas respicit
 impedit' diuinit' in e' h'ro illo resulta
 rat relac'io filiationis, g'uarato h'ro e'ig' seu.
 dam'nto nichilo'is paternitas possat ad illud
 h'ro' h'randi, ut h'ro e' quid absolutum, q' signu'
 e' filiationem, siue r'acem h'ri, n' e' g'ram
 r'acem h'randi paternitatem, e' sine filiatione

nam si pater trinarum ad relationem filiationis, 286.

longi ad unum, tunc paternitas erit posterior ipsa filiatione, quia sequitur et ipse pater, et sine paternitate non potest, posterior est filio. ad idem duo relativa non erunt simul, probatur ergo, quod suggerit alterum, posterior est illo, quod suggerit. sed paternitas suggereret filiationem, ergo est posterior primae. de relatione suggerit suum terminum, quiaposito termino surgit prima relatione, sed paternitas est relatio, ergoposito termino surgit paternitas.

Notaposito termino surgit prima relatione.

Sicuntur autem relativa mutua saltem nata simul, quia cum resultat una, relatioposito termino amento, et termino resultat quoque altera, sed concomitantibus absque ullo ordine prioris aut posterioris. Sed relativa utrimque simul ad sensum, quod primum resultat unum alterum actu respicit, terminus actualiter tenet respectum illum, et ita ut simul est extrinsecum respiciens et terminus actu terminus.

Nota relati, ut mutua saltem nata simul sicut, quia cum resultat una relatioposito termino amento, et termino resultat unum alterum actu respicit, terminus actualiter tenet respectum illum, et ita ut simul est extrinsecum respiciens et terminus actu terminus.

Dices igitur, terminus quatenus opponitur est obiectio. alteri relatione est relatio, sed quatenus tenet, est oppositum alteri relatione ergo quatenus tenet est relatio. R. d. d. r. Responsio.

Nota aliqd specificari, extrinsece, et intrinsece,
 ut notat Semonig: d. 20. q. 10. Suar: d. 79.
 Sac. in. et aliq, intrinsece qm pars unius partis,
 aut gradus met. essentialis, et habitantis, sic
 ab aia rationali intrinsece specificat homo
 tanq a parte essentiali extrinsece, u. tanq
 id, cuius respu aliqd e tale essentialiter.
 sic nasy dicitur de essia similitatis.
 qe similitas respu nasy dicitur limitis
 et sine nasy nec e, nec concipi pot,
 la similitas in se u. solum e curus,
 tas.

283.

Nota as.
 carti onan
 smig la. 7.
 quod dicitur pos.
 se aliqd
 extrinsece, et
 intrinsece spe.
 cificari.

Intrinsece germo.
 sum partis, aut
 gradus essentialis
 Metaph: g. d. i.
 tuantis extrinsece
 tanq id, cuius
 respu e aliq
 qd tale es.
 sentialiter.

Conclio prima, relatae specificantur
 intrinsece, hoc e in proprijs speciebus g. d. i.
 a d. i. h. i. s. i. n. t. i. n. s. e. c. e. s. i. b. i. i. n. e. x. i. s. t. e. n. t. i. b. u. s.
 ges has inter se essentialiter distinguunt,
 rdo colis e, qe oia entia, ges sua essia,
 lia intrinsece specificantur, sed d. i. s. t. i. n. c. t. i. a
 sunt essentialiter relatae, respu g. d. i.
 go ab eis se specificantur intrinsece.

Nota oia
 antea ges
 sac essia
 ha intrinsece
 specificantur.

Quares qd sit d. i. s. t. i. n. c. t. i. a. r. e. l. a. t. i. o. i. n. c. o. n. t. r. a. r. i. i. s. i. n. c. o. n. t. r. a. r. i. i. s.
 qe habitudo aliquan d. t. o. n. u. m. p. l. u. s. p. u. n. c. t. i. o.
 et fundamentum colligitur, partim ex natura, et e habido ali.
 Con. hic, cum etiam ex suar. locoid. qua ad tonum.
 et fundamentum.

Conclio sita extrinsece specificat a tonum

tang" à soa ultima, sed extra, ut Suar. loco citato,
 et à fundamento, tang" à causa materiali extra
 dixi primo extra, si n. intrinsece specificari
 à trino aut fundamento, id abest tang" et
 fundamentum. Cuius partes essentiales gub.
 licentes relaxari, atque tales n. sunt. M.
 gatut ex dictis p. m. q. n. q. tang" a.
 ternitatis, u. g. filij, n. q. fundamentum
 q. d. substantia gub. d. gang, aut dictum
 dixi ito relaxari à trino specificari
 tang" à soa extra, illud, q. ut Smig.
 logit relaxari rege trino talis, aut talis
 à essentialitas, uel etiam q. id alterum
 trinit, h. se solitas tang" a. hoc igitur ter.
 minat, determinat, q. se h. ut per
 modum soa, dixi h. h. à fundamento
 tang" à causa materiali specificari, et q. rege
 et per mun. causa materiali g. currit, atq.
 illa, ut Ruv. causalitas n. solitas spe.
 cificari, à fundamento à specificari
 probat ex solo, quid invidet relaxari
 in h. a. genera istum r. a. fundandi.
 Obiectio. **Dices** q. d. si tang" specificaret relaxari
 hem filij, u. g. quâ relaxat filij ad gubem, esset

Diuersae species, ab ea, quae relata ad ma. 300.
tram. & aliqui procedendo, pendent ratiōe Responsio
ab eadem, aut diuerso modo procedendi
ad generatōem filij, de quo in libris ge.
neratōis.

Dices isto, sequat similitudinam trada, Obiectio.
tam in albedine, et similitudine in nigra.
dine. Dixerunt quidam, probat sequela, quae
habet diuersos terminos, dixerunt specie,
sed tales habent diuersos speciem terminos
nōm albedinem, et nigredinem. &

Responsio.
negando sequela probatis. D. n. q. habent terminos
per se relati diuersos. C. per accidens
Quae habent
diuersos terminos
dixerunt spe
cia D. q. ha.
habent terminos
per se relati
diuersos C.
per accidens
&
ad m. similitudo inter duas albedines
et nigredines habet terminos per se diuersos
per se relati
C. ad m. similitudo inter
duas albedines, et nigredines per se diuersos & per accidens
ita nōm sunt hae, et terminos per se relati similitudo nō de hanc
determinati quoniam aut illam sed ab ali
quā, et diuersam ab alia, et ita per
accidens d. q. hanc similitudo terminos ad
ab albedine, aut nigredine.

Dices, tertio, sequat similitudinam aliqua Obiectio.
et dissimilitudinam, esse eandem speciem, quod
batur sequela, quae habet eundem terminum specie
quod sunt eandem speciem, probat autem, quod
alibi habet relati similitudine ad variatam albam

Silios ad am rae d' unq murg simili. centu
alijs, sunt na m tali muro cantum silidinas
qbs ad centum illos referat. an tm unanu,
muro vitido, sicut d' unq numero murg

Conclio, tot sunt relacs, quot sunt nu.
mura diuarsi tmi ad aijp' m' p'bra hnt
quinqs silios. quinqs erunt paternitas.
probat gclio, idam n' gota' ab uno aliquo
gand era assialiter, et n' depend era assi.
aliter, et si una paternitate gatas
referat ad primum ug. et qui ab unq
lium, eadem paternitas dependet vel assi.
aliter ab uno aliquo ug. a primo filio, et
ab eodem n' dependet vel assialiter. g.s.
qd n. sine aliquo gota' e, ab eo n' de.
pendet et assialiter, sed paternitas go.
ta' e sine primo filio, q' si monia
adhuc manet paternitas qua' referat
ad quintum filium, et q' a m' j'ria
sna eadem, qua' referat ad primum
cum sit una tm relatio, iuxta duarum
vros, qua' ad primum, et quintum referat
probat aliam, q' dependet a primo filio
assialiter, q' ois relatio dependet assialiter
a suo tono, sed silig' p'rig' e' t'ry, q' ab eo

Note tot
era relacs.
quot sunt
numero di.
uarsi tami.
ri, ad aijp'
m' p'bra ha.
bante quinqs
silios, tot
e' p'bras.
nitas.

Sapientat assuetudo. probat ista, quod unum
 te existere parente aliquo, tum id, quod
 istud, distinguat realiter a parente, sed
 paternitas, ut qui respicit patrem quinti
 filium, potest existere parente illi, qui
 respicit primum filium, quod paternitas
 qua respicit filium primum realiter distin-
 guat ab ea qua respicit primum primum
 mortuam, solo filio perit paternitas,
 qua pater respicit primum filium, alius
 respicit illius, maneret adhuc pater, ad hoc
 vel ad primum filium posset existere in ea
 ista trahit dicitur si perit illa qua res,
 sicut quinta, quod ista manet existens
 parente altera. Sed si perit pater,

Nota pater
 paternitas ad primum filium mortuam
 re a primum
 filium mor-
 tantem, sicut
 terminum, sed
 si sicut rem. solum sicut unum, aut generalium, et in

entitativa, hoc n. aut perinde acci-
 dentem, aut rasuldi cap solus hinc periret, sed falsum est,
 tanta pater,
 nitata, periret
 aut fieri acci-
 dentem reale. hinc a. q. d. filius non est accidens reale

quod sensu nō ē, qđ solę tēpę generat. sicut 304.
quā paternitas patris ad primum filium uig.
ut patris ordo ad fraterum, qđ ordo ē in
patre, et in filio, qđ gratas fraterum, quod
aliquid in ipso patre, hoc a. reale, et
ē ipsa substantia patris; hanc n. rational
etiam mortuo filio, qđ si patris aliquid
patris accidens.

Probat 3^oposito nouo trino, ac ratiōe sun. *Probatio an.
Pulchra.*
Sicut, qđ dicitur noua ac di. dicitur.
latio, sed nascente quinto uig. filio po.
nif nouę tēpę, et noua sunt andi ratiō,
qđ noua quoq; ratiō. Probat, qđ nō est
ming potens nouę tēpę, ac noua fundan.
di ratiō, quam prior tēpę, et fundandi
ratiō. ipsa qđ subest ē capax ad hanc
ratiōnis, qđ si ad primum fraterum
ratiō sunt andi resultauit ratiō. etiam
resultabit ad nouam fraterum, nouam qđ
ratiō sunt andi, tēpę a. nouę ē filio
necans ratiō ratiō fundandi ē ipsa
actio generatiua, et casta dicitur illigif
quomō una eadē ratiō ratiōis, ratiō
ad diuersos frateros extendere, abest ulla
sua mutatio, ac superaddita noua anti ratiō

305.

numero ab illa distincta, quomodo n. res noua
essum. scilicet tribuat, aut subum recipiat,
si nihil de nouo accidat.

Obiectio. **Pices**, lura accia solo numero distincta
Nota accia n. possunt esse in eodem subo, qd. n. ayre,
unig. speciatas. probat ans. qd. accia unig. speciei
indiuiduali a subo. m. diuiduali a subo. teste Arle n. Met.

ubi ait, qd. esse unum numero, quorum
Responsio. e. unum subum. R. d. ans. primum. pl.
ra accia solo numero diuersa caria di.
caro etiam officio, edo ans. habia di.
uaria officia n. ans, et C. plures a.
relat. habent diuersa officia referendi
subum ad diuersos tenos, sicut specias
solo numero diuersae n. poss. cognoscendi
by habent diuersa numero officia represen.
tandi, et tamen si uerba Arle, absq. limi.
tati intelligant, qd. ead. etiam ait plura spe.
cia accia. ug. habity cognoscit uos, ut e.
poss. etiam metaph. itany. poss. etia ut e.
uoluntas, uoluntas, et illaty sicut uera numero accidens
illaty.

si in unum subum ueniant.

Quaeres pro. an unum, an u. duo sit
summa genera huius generis. R. unum e.
Responsio. qd. oes relat. ueniant in hoc, qd. sint ad

ad aliud, tanquam ad terminum, quod potest abstrahi 306.
ab illis ungu conceptis genericis, quod etiam un-
um esse gang.

Quæres sicut, quæ sint proprietates huius
generis. *Res.* ab Aristotele, scilicet quod de rebus assigna-
ri, primo huius generis, quæ consequenter ab Aristotele
non propria, sed ante quorum sensum fuisse allata.
Necat enim Aristoteles, ut videtur, capere de quantitate sola
hiones esse generis, cum dicit, quod non potest
sumi generis generis, sed ad alterum referri,
quomodo huic aliquid generis.

Quæres, quæ
sint generis
proprietates huius
generis.

Respondet
Aristoteles
relationes
hæc esse generis.

Secunda, suscipere magis, et minus, hæc proprie-
tates aliquibus generis, sed etiam in sensu
vulgari, et philosophico sensus, vulgo enim
dicitur aliquid alteri simile, sicut aqua, quod ac-
cidit nihil ad similitudinem alteri, philosophice
enim similitudo, aut æqualitas existit in indivisibili.

Nota magis
et minus
conuenire
sensui vul-
gari, et
philosophico.

Tertia, dicitur ad generationem, siue recipere,
ita scilicet, ut nomen relatiuum, unum
cum nomine termini in aliquo casu obliquo
possit gradicari de seipso, ut hominum est
serui hominum, uelut huiusmodi uelut, ubi ad
restandum, ut recipere dicitur cum formali
termino, indicium dicitur huiusmodi, si exposito
saltem generis proprietates permanent relatio, et

Nota ad
generationem
termini
habetur ergo
in casu
obliquo.

eo sublato, re, vel ratione, tollat etiam re,
vel ratione, nec possit anglic aut g. capi aut ee.

Quarta, relativa sunt simul, illige foali
Nota relatu, quatenus scilicet relativa sunt, maaliter
huc foali.
tar sumpta n. potu unum ee prius altero, ut pater, quatenus
ee posse homo prior e filio, quatenus n. pater in voluit pa.
simul, for. maliter, sed ternitatem, sic maa simul e cum filio, simul n.
n maaliter.

resultant paternitas et filiatio in de gendur.
Ultima e, relativa ee simul cognia, hoc est
uno determinata, et distincta cognito. Atq;
haec de relatione predicamentali.

ARTICVLVS 13us M^{us} DE relatione transcenden tali

Relatio transcendentalis dicitur, n. tm, qd in oib;
illa gramptis rageriaq, eaq; transcendent, adeoq;
nulla concludatur, sed quod collectivu, per
omnia predicamenta spargatur.

Nota dicitur Relatio transcendentalis desinitur esse id,
an relatu transcendentius entitas legendat a possibilitate,
tali.
mini, ita ut entitas illa, qua transcen,
dentaliter retern dicitur esset in possi
bilis, si et terminus inpossibilis eet, tali

transcendentalia sunt entitates creaturarum
 q̄ i Deo, eis q̄ possibilitate sic dependant.
 Distantur i pramptalibz duplici rad. p̄rio
 rad. vel ex parte h̄ni, deinde ex parte su.
 h̄i, et ex parte h̄ni distinguuntur dupl̄r
 p̄rio q̄ relatum pramptale respicit ali.
 ud, ut pura h̄ni, id ē, q̄ nullum m̄ung
 nisi h̄ni circa relationem exercet, atq̄
 ad ē sil precise id, q̄ per relationem
 i fundamento respicit, dico respicit i
 representat, ut obum i speciabz, aut cog.
 nitionibz, atq̄ sil, ut albz, atq̄ p̄se m̄.
 foaf, ut subum, atq̄ uniz, ut per se habile.
 i p̄rio u. relatum transcendens i respicit
 h̄num, ut pura h̄num, hoc ē, ut Conimb.
 explicat, gratis, sed includit aliquo m̄.
 nere p̄stanti, vel recipiendi, respicit
 q̄ relatum transcendentale h̄num suum
 quatanz h̄ng, exercet radem mensurae.
 finis, vel alteriz radē, sic adh̄ respicit
 h̄num suum, ut finem, unio extrematua.
 ut per se habile a se cogitō obum, ut
 mensuram, ac reglam cui q̄ suaf. Sto ex
 parte h̄ni discrimin ē, q̄ relatio trans.
 cendentalis i postulat, sicut pramptalis ex.
 istam h̄ni sui.

Nota trans.
 cendentalis
 radē a ma.
 sicamptal.
 duplici sil.
 Terra rad.
 p̄rio ex
 parte h̄ni.
 deinde ex
 parte sub̄i.

Nota relacō
 i postulare
 transcendente
 tam, sicut p̄a
 dicamptalis ex
 istam h̄ni
 ni sui.

309. Altarum discrimen ex grā e subiecto qd relatio p[ro]p[ri]a
 Nota aliud talis supponit subiectum in se suo g[en]er[ati]o[n]e, q[ui]s
 discrimen in tanq[ua]m s[ub]iecto accidantaria, cui in h[ab]eret, trans-
 fer relacem p[ro]p[ri]am ad antali u. n[on] supponit subiectum, cui ualu-
 dicantantaliu[m] s[ub]iecto sugar ueniet, sed includit essentia[m]
 et transcenden-
 talem, prima in eo, qd relacem tanq[ua]m distantia aliqua con-
 supponit subiectum in se suo con-
 ditutum dicantantales relacem completum, plura u.

de agud Fons. in Mat.
ARTICULVS IVMVS
DE
causalitate in communi

Nota hanc De relatione idē hic tractari necesse fuit
 ob causam ut illigat[ur] questio illa arto quarto supra
 relationem proposita, qd n[on] s[un]t causalitas causa in coi-
 tam fuisse, quam alij relacem p[ro]p[ri]am facerent
 qd causalitas
 causa exigibilitati sunt, sed n[on] e[st].

Nota ca
 aliam in c[on]t[ra]ctio p[ro]dicantalis causa ad aliam pro-
 n[on] e[st] relacem q[ui]s id e[st] p[ro]p[ri]a supponit ueluti s[un]t
 p[ro]p[ri]a talia
 causa ad aliam, ac causa, ad fundandam relacem
 factam. causa ad aliam, n[on] e[st] ipsa relatio, sed cau-
 litas p[ro]p[ri]a supponit tanq[ua]m fundam[en]tum
 proximum seu sine quo fundandi, ut
 a. g. con. 3. dictum e[st] ex arto ad fundan-

dan relatu cae ad alium, qd caalitas n e 310.
relatio.

Dices tam id per qd in actu pto gstituit Obiectio.
sualitas cae, quam illud per qd gstituit.

tur in actu scto cae e relatio, sed per
caaliam sualitar, et in actu scto gsti.
tuit cae, qd caalitas e relatio. p. m.
relatio e cuius totum e ad aliud, sed quid sit relatio.
eius per qd in actu pto, et scto cae
sualitar gstituit totum e reser ad aliud

nampe ad alium e qd. R. primo distin. Responsio.
quendo e relatio transcendentalis, e p. m. Caalitas e
dicamentalis, de qua hic g'uassia n. scendentalis e.
R. scto e relatio fundamentalitas. p. m. h. n.

sualitas n. R. tertia n. ans, ad
probanda dico, relatio e cuius totum e
e ad aliud tanq ad pura unum e. tan, e ad
quam ad alium n. sic a. reser, et ip.
sa radicalis ratio cae, et ipsa caalitas

Conclio scto per hanc caaliam go.
nif cae in actu scto, ab illa n. tanq a tra
sua intra, siue extra denotaf cae, a.
tu caans. p. conclio, qd per illud psonif
cae in actu scto, siue actualitar caans
quo pondo instabilif psonif e qd, at quon
posito nunq psonif, sed psonita caalie psonif

quid sit relatio.

Responsio.
Caalitas e
relatio. D. h. n.

Notanda.
Nonum e,
cuius totum
e ad aliud.

4. M. V.

omuni

tu in scto

a ad alium

nif relatio

denotaf

cae, a.

tu caans

quo pondo

instabilif

psonif e qd

at quon

3 ii.

In caelestibus in
hinc in existit
caelestibus.

est, inualble, et n̄ posita nunq̄ ponitur, q̄
dixi in gelione tanq̄ a sola mitia, uel
extra, nam caelitas n̄ ē nactio mitia
inexistens oī cae, q̄ actio ē caelitas
at h̄ illa n̄ nactio ractio in agente
in Deo n. q̄ ē uelē agens productio
h̄p̄d̄is n̄ inexistit, aliqui h̄ ē etiam
in ipso agente a quo procedit actio, sic
illectio ractio in illectu, q̄ caelitas cae
māalis ē mitia.

Conclio tertia, caelitas in coi nihil
in coi nihil aliud, quam influxu illa, seu gurgu
aliud ē, influxum unagi cae in suo genera actui in fluxu
q̄ unagi cae in actua, ras ex tra nota ē, hunc
in sugerere actui influxu. gurgu nactio distinguī ex nactio
cae in actua. i. rea cae ut supra dictum ē, ab amide
gatal, q̄ potē ras illa, quā dnoīd cae
in re manere, sine hoc actuali influxu,
q̄ signum castu ē dictionis, ex nactio ē
q̄ ille influxu aliq̄ modum, ut suad. in
Mathaph. 5. 3. ait intas actū an et relān
cae, questio quasta de cae māal